

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/1/2016
Identifikačné číslo spisu: 7014200667
Dátum vydania rozhodnutia: 27.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7014200667.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu JUDr. I. T., narodený XX.XX.XXXX, bytom V., právne zastúpeného JUDr. Martinou Rodákovou, advokátkou, so sídlom Humenská 21, 040 11 Košice, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Banskej Bystrici, Krajský dopravný inšpektorát, so sídlom 9. mája 1, 974 86 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného - pokutových blokov ev. č. 0378632, 0378633, 0378634, 0378635, 0378636 a 0378637, série E zo dňa 8. apríla 2014, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/157/2014-50 zo dňa 25. septembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/157/2014-50 zo dňa 25. septembra 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým uznesením zastavil podľa § 250d ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), konanie o žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného - pokutových blokov č. 0378632, 0378633, 0378634, 0378635, 0378636 a 0378637, série E zo dňa 08.04.2014 o uložení pokuty v sume 120 € v blokovom konaní na mieste. Rozhodol tak s odôvodnením, že žalobca nevyužil svoje právo na začatie správneho konania o priestupku, keďže nepožadoval, aby s ním bolo vedené riadne konanie o priestupku. Uviedol, že začatie správneho konania iniciuje priestupca, pokiaľ nie je spokojný s ukončením vecí v blokovom konaní. Žaloba žalobcu smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, nakoľko žalobca nevyužil opravné prostriedky v správnom konaní, ktoré zákon pripúšťa, a preto sa teraz nemôže domáhať súdnej ochrany. V tejto súvislosti krajský súd poukázal aj na svoju predošlú judikatúru.

O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože konanie bolo zastavené a krajský súd nezistil splnenie podmienok na náhradu trov konania podľa § 250k ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnuté uznesenie krajského súdu zmenil tak, že zruší predmetné rozhodnutie žalovaného - pokuté

bloky alebo, aby napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca považuje uznesenie krajského súdu za nesprávne, vydané na podklade nedostatočne a nesprávne zisteného skutkového stavu. V dôsledku zaujatia nesprávnych a mylných právnych názorov považuje žalobca napadnuté uznesenie za rozhodnutie vydané aj na základe nesprávneho právneho posúdenia veci ako aj v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu SR a judikatúrou Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva.

V odvolaní žalobca namietal rovnaké skutočnosti ako v podanej žalobe a navyše k veci uviedol, že krajský súd nesprávne posúdil nárok žalobcu uplatnený žalobou aj z dôvodu, že nevenoval náležitú pozornosť dôvodom, pre ktoré sa žalobca v zmysle § 247 a nasl. O.s.p. domáhal preskúmania rozhodnutia vydaného správnym orgánom v celom rozsahu a vyslovenia nezákonnosti predmetného rozhodnutia ako aj jeho zrušenia. Krajský súd sa tak podľa názoru žalobcu vôbec nezaoberal dôvodmi žaloby.

Za najzávažnejšie pochybenie krajského súdu považuje však žalobca, že si krajský súd nesprávne, navyše v rozpore s judikatúrou, vyriešil právnu otázku, či rozhodnutie o pokute vydané v skrátenom blokovom konaní môže byť predmetom preskúmovacieho konania. Žalobca s prihliadnutím na ním spomenutú judikatúru vytyka krajskému súdu nesprávne právne posúdenie veci, keď dospel k názoru, že žaloba smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, a to s odôvodnením, že žalobca nevyužil v správnom konaní opravné prostriedky. Naopak, podľa názoru žalobcu v predchádzajúcej judikatúre súdy jednoznačne objasnili a legitímizovali možnosť súdneho prieskumu rozhodnutí vydaných v blokovom konaní.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný uviedol, že plne súhlasí a stotožňuje sa s napadnutým uznesením krajského súdu, považuje ho za správne a zákonné. Odvolanie žiada zamietnuť a napadnuté uznesenie potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu (§ 212 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu je potrebné zrušiť.

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 247 ods. 1 O. s. p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Najvyšší súd sa už s problematikou preskúmateľnosti rozhodnutí vydaných v blokovom konaní zaoberal a v súvislosti s touto problematikou odvolací súd poukazuje na rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžd/22/2011 zo dňa 28.02.2012 a sp. zn. 1Sžd/32/2011 zo dňa 24.04.2012, v ktorých vyslovil nasledujúce právne názory:

„20. Na prvom mieste musí Najvyšší súd vyriešiť základnú otázku, či je možné rozhodnutiu vydanému v blokovom konaní priznať nárok na súdnu ochranu garantovanú najmä prostredníctvom čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Je nepochybné, že zákonodarca včlenil do priestupkového konania popri rozkaznom konaní aj inštitút blokového konania ako autonómny spôsob riešenia zodpovednosti jednotlivca za porušenie administratívnoprávnych predpisov prostredníctvom konania upraveného predovšetkým ustanoveniami § 84 až 86 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (ďalej na účely tohto rozsudku tiež „zákon č. 372/1990 Zb.“).

21. V zmysle zásady logického výkladu argumentum a minori ad maius uvedené ustanovenia zák. č. 372/1990 Zb. implicitne nepripúšťajú subsidiárny účinok zvyšných ustanovených obsiahnutých v III. časti (Konanie o priestupkoch) zák. č. 372/1990 Zb. na blokové konanie, tzn. autonómny charakter blokového konania sa s výnimkou zásady subsidiarity (§ 51), ustanovení o príslušnosti (§ 52 až 57), objasňovania priestupkov (§ 58 až 60) a priestupkových exempcií (§ 66), potvrdzuje.

22. V súvislosti s takto načrtnutým charakterom blokového konania Najvyšší súd musí zdôrazniť, že hlavným úmyslom zákonodarcu pri navrhovaní mechanizmu riešenia priestupku prostredníctvom blokového konania (teleologická metóda výkladu právnej normy) je

1. uprednostnenie dohody o vine a sankcii medzi orgánom verejnej moci (§ 86) a domnelým páchatelom priestupku, ktorá vychádza

1.1. z vedomého a súčasne prejaveneho presvedčenia tohto páchatela, že vie,

1.1.1. čoho sa svojim konaním dopustil, a že

1.1.2. bude sankciovaný iba prostredníctvom pokuty (väčšinou v nižšej sadzbe),

2. pred zdĺhavejším procesom s nutnosťou vykonať dokazovanie s možným ústnym pojednávaním, doručovaním relevantných listín účastníkom vrátane písomného a odôvodneného rozhodnutia s pripustením práva na riadne a mimoriadne opravné prostriedky,

3. pričom nejde o návrhový priestupok (§ 84 ods. 5).

Podľa § 84 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch za priestupok možno uložiť pokutu v blokovom konaní, ak je priestupok spoľahlivo zistený a obvinený z priestupku je ochotný pokutu (§ 13 ods. 2) zaplatiť.

....

23. Je nepochybné, že ovládajúcou zásadou v blokovom konaní je koncentračná zásada. Koncentračná zásada je mimoriadnou procesnou zásadou, ktorá účastníkovi zabraňuje, aby svoje návrhy, nové tvrdenia, resp. dôkazy prednášal kedykoľvek po začatí blokového konania, ale iba do jeho začatia. Koncentračná zásada je logickým dôsledkom dohody o riadne zistenom skutkovom stave, a uvedená riadnosť sa spája s presvedčením páchatela, že pri uvedených skutočnostiach uznáva, že je páchatelom takéhoto skutku a že je ochotný priznať si svoje zavinenie.

Oprávnenosť koncentračnej zásady a najmä striktné stanovenie časového limitu, aby sa jednotlivec priamo na mieste rozhodol, či zvolí spôsob existujúcej situácie formou blokového konania alebo klasického priestupkového konania, vychádza zo snahy zvýšiť efektívnosť, rýchlosť a hospodárnosť priestupkového konania a tiež pedagogicky motivovať účastníkov konania uvedením si svojich chýb.

24. Hore načrtnutý charakter zaraďuje blokové konanie do skupiny skrátených správnych konaní. Súhlas páchatela prelamuje zásady správneho konania (najmä § 3 a 4 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v spojení s § 51 zák. č. 372/1990 Zb.), a to najmä zásadu materiálnej pravdy, v prospech dohodnutej, a tým aj nevyvrátiteľnej domnienky naplnenia všetkých štyroch prvkov skutkovej podstaty priestupku (tzn. subjektu, subjektívnej stránky, objektu ako aj objektívnej stránky), vrátane posúdenia charakteru skutku, riadneho zistenia skutkového stavu, osoby páchatela a riadnosti uloženej sankcie prostredníctvom pokuty.

Práve citovaná domnienka navyše nepochybne potvrdzuje zákonnosť blokového konania, lebo pochybnosti o uvedených prvkoch, tzn. posúdenie skutku ako priestupku, riadneho zistenia skutkového stavu vrátane osoby páchatela tvoria v zmysle § 76 ods. 1 zák. č. 372/1990 Zb. zákonné prekážky na ďalšie pokračovanie priestupkového konania.

....

25. Ďalej je nutné spomenúť, že blokové konanie je založené na ústnej dohode, tzn. že v tomto prípade ide o právno-realizačné akty, ktoré teória správneho práva (napr. Hendrych, D. a kol., Správne právo, všeobecná časť, 6. vydanie, str. 237 a nasl.) zaraďuje do skupiny verejnoprávnych zmlúv. Verejnoprávnymi zmluvami je potom potrebné rozumieť dvoj alebo viacstranné správne úkony, ktoré zakladajú, menia alebo rušia administratívnoprávne vzťahy, pričom najmenej jednou zmluvnou stranou je vždy subjekt správneho práva.

Práve zrozumiteľný prejav vôle páchatela vykonaný dobrovoľne, tzn. bez prvkov donútenia (nátlak fyzickou hrozbou či tiesň ako dôsledok psychického nátlaku), po uvedení si svojej právnej situácie a po zvážení právnych možností a s nimi spojených výhod a nevýhod (bod č. 22 a 23), tzn. realizácia práva výberu z dvoch zákonných foriem konania, je hlavnou podmienkou pre platnosť dohody o vine a sankcii a pre riadne začatie blokového konania oprávneným správnym orgánom.

26. Ďalšou logickou výnimkou z priestupkového konania založenou na súhlase páchatela je to, že ústny

prejav páchatelia správny orgán nezaznamenáva prostredníctvom zápisnice a obsah hore uvedenej ústnej dohody nie je ani zachytený prostredníctvom písomnej listiny. Naopak úradným potvrdením o tom, že boli naplnené všetky zákonné podmienky pre začatie blokového konania, je alebo pokutový blok alebo blok na pokutu na mieste nezaplatenú.

....

28. Následne logickým dôsledkom absencie zápisnice, absencie odôvodnenia na pokutovom bloku ako aj hore uvedenej koncentračnej zásady (bod č. 23.) je to, že zákon prostredníctvom ustanovenia § 84 nepripustil možnosť správnych opravných prostriedkov.

.....

29. Otázku súdneho prieskumu rozhodnutí o priestupku zákon č. 372/1990 Zb. rieši iba prostredníctvom ustanovenia § 83, ktoré vzhľadom na svoje zaradenia do systematiky právneho predpisu, tzn. mimo čast' označenú ako blokové konanie, sa na prieskum pokutových blokov v zmysle § 83 ods. 2 zák. č. 372/1990 Zb. (implicitne: zakotvenie nesplniteľnej podmienky) nevzťahuje.

.....

30. Ústava Slovenskej republiky umožňuje prostredníctvom čl. 51 ods. 1, aby zákonodarca vymedzil, resp. obmedzil prieskumnú pôsobnosť správneho súdnictva. Avšak z čl. 46 ods. 2 veta druhá ústavy nado všetku pochybnosť vyplýva záver (výkladové pravidlo čl. 152 ods. 4 ústavy), že žiadne rozhodnutie správneho orgánu týkajúce sa základných práv a slobôd (či už hmotnoprávnej alebo procesnej povahy) z právomoci správneho súdnictva nesmie byť vylúčené.

.....

33. Na základe uvedených zistení ako aj právnych záverov môže Najvyšší súd v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy vysloviť právny názor, že ani čl. 46 ods. 2, ani iné články ústavy nebránia tomu, aby sa v správnom súdnictve nepreskúmavali rozhodnutia o priestupku riadne vydané v blokovom konaní.

34. Súčasne je však nutné pri hore uvedenom právnom názore zdôrazniť podmienku riadnosti (tzn. legálnosti a legitímnosti) blokového konania. Preto, ak správny súd na základe tvrdenia žalobcu alebo iného účastníka súdneho prieskumu v súvislosti s aplikáciou čl. 46 ods. 2 ústavy nadobudne opodstatnené pochybnosti o riadnosti rozhodnutia vydaného v blokovom konaní, je jeho povinnosťou tento prieskum vykonať.“

Z vyššie uvedených záverov je podľa názoru odvolacieho súdu nutné si osvojiť právny názor, že zákonodarca absolútne nevyvlúčil súdny prieskum rozhodnutí o priestupku vydaných v blokovom konaní, a tento názor bol aj v citovanom rozsudku najvyššieho súdu jasne vyslovený.

Po preskúmaní súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, odvolací súd konštatuje, že krajský súd v napadnutom uznesení vôbec neposúdil námietky žalobcu uplatnené v žalobe, pre ktoré sa domáhal preskúmania rozhodnutia vydaného žalovaným, a to, že pokutové bloky neboli opatrené žiadnou pečiatkou a že z pokutových blokov ani nevyplývalo, ktorý orgán v blokom konaní rozhodnutie vydal.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z dôvodu, že žalobca nevyužil všetky prípustné opravné prostriedky v konaní o priestupku, nemôže sa domáhať súdneho prieskumu rozhodnutí vydaných v blokom konaní. Z uvedeného dôvodu krajský súd konanie zastavil bez toho, aby sa zaoberal žalobnými námietkami žalobcu, čím je napadnuté uznesenie krajského súdu nepreskúmateľné pre nedostatočné odôvodnenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na uvedené skutočnosti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní krajský súd vec opätovne rozhodne, pričom sa musí náležite vysporiadať so špecifickými námietkami žalobcu vznesenými v žalobe i v odvolaní.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.